

ELS ESTUDIANTS I LA REFORMA

1. DESPRÉS DE LA REVOLTA

L'estiu passat el MEC presentà la proposta per a debat del seu *Proyecto para la reforma de la enseñanza*. Tot i que es veia venir, el silenci ha estat la resposta d'uns estudiants que l'any passat, amb menys referències i davant indicis molt més indeterminats, es manifestaren sorollosament per reivindicacions que, si en alguns casos no han estat ateses, en altres reben ara, amb aquest *Proyecto*, una esperança de resposta.

Qualsevol capet racional se sorprendria de veure com els mateixos estudiants que el curs passat col.lapsaven les avingudes exigint la supressió de la selectivitat ara no tenguin res a dir d'un *Proyecto* que, si bé manté un examen comú i homologat a la fi de l'ensenyament secundari, el concep sempre diferent de l'avorrida selectivitat. També sorprèn veure que els mateixos que demanaven una millora de la qualitat de l'ensenyament restin muts davant un projecte de reforma que sembla voler canviar-se radicalment l'estructura, els cicles, els continguts i fins i tot la finalitat.

Tampoc uns estudiants universitaris que l'any passat intentàvem aprovar un curs sense curar-lo, dedicant les hores lectives a salvar el nostre futur professional (!?) per la vaga, enguany som silenciosos i indiferents a la materialització del *Proyecto* que, reformant l'ensenyament primari i mitjà reordenarà el nostre -tant de bo!- probable futur àmbit de treball. (Som, en definitiva, els mateixos estudiants

universitaris que l'any passat se sublevaven per una reforma dels plans d'estudi i enguany es desconnecten dels debats dels Consells d'Estudis -sembla que ben inútils, d'altra banda-)

Cal dir que el curs passat sí que en parlàvem, d'aquesta reforma així els de Magisteri, els de "Lletres"... se sentien laboralment i corporativament agredits pel projecte, que aleshores circulava en fotocòpia filtrada i rumor. Enguany publicat el *Proyecto* en llibret i obert el debat, ningú no opina.

Les raons d'aquest silenci, que aparenta indiferència, hem de cercar-les, més que en la desinformació, en el replegament que actualment efectua el moviment d'estudiants després de l'esburbada ofensiva del darrers curs. Ningú no dubta que el component brusquer i mimètic va ésser ben important en les mobilitzacions. Aquest curs tenim uns estudiants cansats, uns activistes escaldats i unes organitzacions encara en procés de formació, després d'uns anys de desert associatiu, quan no mudes després de la compra de pisets, l'edició de tríptics de colors i la submissió al joc institucional.

2. LA REFORMA

Entre els canvis més significatius que introdueix el *Proyecto* cal destacar l'ampliació de l'educació bàsica obligatòria fins els 16 anys. A partir d'aquesta edat els estudiants tenen dos camins: o bé fer una segona etapa d'educació secundària a l'Institut o bé seguir el primer nivell d'educació

tècnico-professional. A la Formació Professional s'afavorirà el contacte amb els diversos sectors socials, especialment empresaris i sindicats. També la reforma implicarà una nova divisió del Batxillerat, amb una major optativitat i especialització i un ventall d'elecció més ample i variat. El nou batxillerat incideix molt especialment en el vessant "utilitari" o "tècnico-laboral" de la formació. Finalment es manté una prova comuna i homologada al final de l'educació secundària, però amb un caràcter distint: entre altres coses no és ja una selectivitat preuniversitària, sinó una prova final del batxillerat, obligatòria independentment que s'hagi de seguir o no estudis universitaris.

A tot això, i al marge de l'aparent indiferència, quina és l'opinió dels estudiants? Es previsible que la manifestin? Mirem d'esbrinar-ho.

Per orientar el debat sobre aquest projecte de reforma la Comissió Directora del Debat sobre la Reforma Educativa de la Generalitat de Catalunya ha elaborat un ample model de qüestionari. Inspirant-nos en aquest mètode de treball hem recollit algunes opinions dels estudiants respecte del sistema educatiu actual i els aspectes que caldria millorar. Ens centrarem en l'aspecte que coneixem de més a prop, el de les ensenyances mitjanes, que és, per altra banda, el que presenta majors dificultats i això ho reconeix el mateix Ministeri. No fa falta dir que les opinions que recollim expressen les percepcions d'uns determinats alumnes prescindint

DIDÀCTICA 88

REFORMA A DEBAT

totalment de qüestions tècniques.

PREGUNTES

1) Coneixes el projecte del MEC per a la reforma de l'ensenyament, n'has sentit a parlar?

a) El conec

b) N'he sentit a parlar:

2) Quina impressió en tens?

3) Trobes necessària una reforma de l'ensenyament?

4) El MEC s'ha plantejat dues propostes d'educació secundària bàsica (aproximadament el que avui anomenam segona etapa):

a) De 12 a 15 anys i de 15 a 18.

b) De 12 a 16 anys i de 16 a 18.

En un cas l'educació obligatòria arribaria fins als 15 anys, en l'altre fins als 16. Quina proposta consideres millor?

5) Creus que l'escolarització obligatòria fins als 16 anys és un bon mitjà per acabar amb l'atur juvenil o disminuir el seu impacte?

(Recordem que els 16 anys són l'edat mínima per començar a fer feina).

6) Amb l'actual projecte del MEC els al·lots es passarien 10 anys o més a l'escola. Quines repercussions pot tenir, això?

7) Quina missió trobes que ha de complir el batxillerat: ha d'esser el punt final de l'educació escolar o la fase inicial dels estudis universitaris? Què és per a la majoria de gent?

8) Quina opinió et mereix la FP? Què canviaries?

9) Què trobes de l'actual selectivitat? La consideres justa? Quins canvis faries? La prova d'accés a la Universitat proposada pel MEC estableix una nota mitjana: aquesta mitjana surt de la prova d'accés i les notes del batxillerat i "Otorgaria al estudiante prioridad en la elección de las carreras universitarias incluidas en el grupo correspondiente habilitándole, también, para seguir cualquiera de las incluidas en otros grupos". Què et sembla?

10) Penses que a l'hora de corregir les proves d'accés a la Universitat el professorat de batxillerat ha de tenir un pes important?

11) El MEC estableix per a l'educació secundària obligatòria un horari de 25/30 hores setmanals. En un altre apartat afirma que "hay que rechazar la idea excluyente de que el aprendizaje esencial solo está en las aulas. La casa, la calle, el aula, la biblioteca, el laboratorio, los talleres, la visita cultural, el museo... son todos ellos espacios de aprendizaje". Et sembla un horari just? O trobes contradictori amb aquesta altra idea d'aprenentatge fora de l'aula? Podries fer una distribució horària "ideal"? Mati/horabaixamateries més adients?

12) Quina opinió te mereix l'actual sistema d'avaluacions?

13) Què creus que faran els estudiants, davant aquest projecte? Per què?

14) Què creus que haurien de fer? Per què?

RESPOSTES

Les respostes ens han constatat el complet desconeixement del pla de reforma entre els estudiants /de BUP, Dret i Lletres/ que hem consultat. Molts ni havien sentit parlar del *Proyecto de Reforma*. L'opinió -molt intuïtiva- que tenen de la reforma projectada és regular/bona. La major part dels enquestats troben necessària una reforma de l'ensenyament. Quant a les dues propostes de duració de l'educació secundària bàsica es completa la divisió d'opinions, així com pel que fa a l'educació obligatòria bàsica com a mesura contra l'atur. En aquest punt reproduïrem les opinions d'un dels enquestats que, d'altra manera, se situava amb les seves respostes en el centre de les distintes posicions:

(Pregunta 4).-"En principi, la idoneïtat d'aquesta mena de reforma de l'educació bàsica és en funció dels continguts docents i de l'orientació dels cursos que es pretenen afegir més que no de la duració del període d'educació." (Pregunta 5).-"...Si suposam que no hi haurà grans canvis en l'estructura eco-

nòmica l'efecte d'aquest pla de reforma serà amagar el fenomen de l'atur en lloc de trobar alguna solució."

Arribant a la pregunta sis la diversitat d'opinions és ja extrema. En reproduïrem algunes; són delicioses:

(Pregunta 6)

Enquestat A.- "Pel que fa al professorat de l'ensenyament bàsic, la reforma comportaria el manteniment de la plantilla (tenint en compte el descens de la natalitat). ...Quant a les persones que ingressaran a FP, cal preguntar-se si un període de 10 anys no sembla una inversió desmesurada des de la perspectiva d'aquells que probablement desenvolupin oficis basats en un aprenentatge pràctic. ...La duració d'aquesta EGB sembla sobredimensionada respecte a la dels estudis mitjans o universitaris. No s'entén que l'estat no hagi destinat aquesta inversió als sectors mitjans i superiors de l'ensenyament; no hem d'oblidar que aquests anys suplementaris representen unes despeses a càrrec dels contribuents ...L'estat, però, pot argumentar que les inversions en Educació Bàsica garanteixen els resultats més que no pas les que es realitzen a nivell mitjà i superior (normalment un títol de graduat escolar garanteix que qui el té sap llegir, escriure i algunes matemàtiques; però el títol universitari no garanteix de cal manera que el seu posseïdor tingui un lloc de treball assegurat, que és el que defineix les persones com a útils a la societat)."

Enquestat B.- "Es probable que els al·lots avorreixin els estudis pel fet d'esser massa prolongats."

Enquestat C.- "Ajudaria a fer-los madurar, en el millor dels casos".

Enquestat D.- "Major cultura".

Enquestat E.- "Si es fa aplicant nous mètodes pedagògics pot esser molt interessant."

Les respostes a la la part de la setena pregunta també estan dividides. Una ampla majoria opina que el batxillerat ha de tenir un caràcter preuniversitari, però una important minoria és partidària de compaginar la funció formativa general i la orien-

tació preuniversitària, que hauria d'esser especialment intensa en un COU que no fos, com ara, un "quart de BUP" apretadíssim. La opinió general és que el batxillerat és "un trampolí", "un espai buit" o "el final de l'educació bàsica".

L'actual FP sembla fluixa, un refugi per a aquells que no aconseguen el graduat escolar: haurien d'esser uns estudis normals i positius, amb una remodelació de les matèries i cursos, una major diversificació, més pràctiques i una millor relació amb el món laboral i empresarial.

Evidentment els estudiants odien l'actual selectivitat, però accepten cautelosament i amb reserves la proposta ministerial. Amb tot opinen que la prova ha d'esser específica per a l'accés a la Universitat i que han de tenir major pes les notes aconseguides al llarg del batxillerat.

Tots els enquestats volen que el seu professor, que tan bé els coneix, tengui un pes important a l'hora de corregir les proves d'accés a la universitat, en comptes d'un desconegut.

Totes les respostes coincideixen en la pregunta 10: 25/30 hores es un horari excessiu i contradictori amb la filosofia de l'aprenentatge fora de l'aula. Pel que fa a la distribució horària la majoria es partidària de concentrar les classes el matí, o establir, si es possible, un horari alternatiu. També hi ha qui dedicaria el matí a les classes teòriques i l'horabaixa a les pràctiques. Cal dir que la concentració d'horaris es especialment atractiva a aquells alumnes

que han de realitzar llargs desplaçaments de casa seva al centre.

L'actual sistema d'avaluació sembla dolent i subjectiu als estudiants totalment dependent del professor.

El desconcert i la perplexitat tornen a l'hora de plantejar l'acció-reacció. Què faran els estudiants? –"No res, no el coneixem, el projecte".

–"No conformar-se".

–"No ho sé".

Però l'acord torna a l'hora de respondre:

Què haurien de fer? –"INFORMAR, lluitar per una reforma profunda i aplicada".

En resum, cal que els estudiants més sensibles i organitzats es posin en contacte per sobre les seves diferències per informar els seus companys sobre l'estat de la qüestió i passar a debatre àmpliament la reforma i les respostes escaients, superant el desconcert i l'apatia regnants. La pregunta final es: per què ho hem de fer?

Antoni Llompart
Margalida Pons

LA RADIO-ENSENYANÇA

En parlar de ràdio-ensenyança, com a Director de Ràdio Popular de Mallorca, he de necessàriament referir-me a Ràdio ECCA, emissora que fou pionera a Espanya en quant a l'ús de les ones radiofòniques com a canal transmissor del missatge educatiu.

Això succeïa l'any 1963 a Las Palmas, quan el Ministeri d'Informació i Turisme concedí a la Companyia de Jesús una emissora privada. Aquesta emissora fou batejada amb el nom de Ràdio ECCA –Emissora Cultural Canària– nom, que ja indicava des del principi la intencionalitat exclusiva educativa.

Al llarg dels seus vint-i-cinc anys d'història, aquesta emissora cultural, amb totes les seves delegacions

per tota Espanya i Llatinoamèrica, ha mantingut intacta la seva filosofia: produir i impartir cursos i programes culturals destinats fonamentalment a la població menys afavorida culturalment.

EL SISTEMA ECCA DE RADIO-ENSENYANÇA

Què significa el mètode ECCA?, Quines són les seves aportacions dins el camp de la tecnologia educativa i, més en concret en el de la tecnologia de l'ensenyança per ràdio?.

–La Tecnologia ECCA i la teoria de sistemes. La principal característica del mètode ECCA, ha estat complementar la ràdio i integrar-la en un conjunt que interacciona amb altres dos elements: l'esquema, o suport imprès per seguir les explicacions radiofòniques i l'acció tu-

DIDÀCTICA 88

MOSTRA PER A PROFESSIONALS DE L'ENSENYAMENT

REFORMA A DEBAT